

Obraćanje prvog potpredsednika Vlade Srbije i ministra spoljnih poslova Ivica Dačića na sednici Saveta bezbednosti UN-a o radu UNMIK-a:

„Poštovani gospodine predsedniče,
Cenjeni članovi Saveta bezbednosti,

Na početku bih želeo da zahvalim generalnom sekretaru Guterešu i specijalnom predstavniku generalnog sekretara Taninu na podnetom izveštaju. Prisustvo i delovanje UNMIK-a na KiM od ključnog je značaja, zbog čega želim posebno da zahvalim na vašem posvećenom radu na realizaciji mandata Misije, u skladu sa Rezolucijom Saveta bezbednosti 1244 (1999).

Želim takođe da zahvalim Ekvatorijalnoj Gvineji, koja je uvrstila ovaj sastanak u dnevni red Saveta bezbednosti.

Republika Srbija veruje da je neophodno da Savet bezbednosti bude otvoren i spreman da razmatra sva pitanja od važnosti za međunarodni mir i bezbednost, a posebnu pažnju mora posvetiti svojoj preventivnoj ulozi, reagujući na situacije koje, pored toga što predstavljaju jasno kršenje rezolucije ovog tela, dovode i do porasta tenzija, ugrožavanja stabilnosti i bezbednosti.

Mi ne tražimo sednice da bi se sa nekim sukobljavali, već kako bismo doprineli stabilizaciji situacije na KiM i miru u regionu. Srbija je konstruktivan, kredibilan i predvidiv partner. Zato smo i inicirali dogovor o dinamici održavanja sednica Saveta bezbednosti. Mi smatramo da su sednice SB posvećene UNMIK-u i dalje potrebne i zbog toga izražavamo zadovoljstvo i zahvalnost članicama SB što smo postigli dogovor o ovom važnom pitanju kako bismo izbegli bespotrebne rasprave o ovim sednicama. Najvažnije je da će SB i dalje kontinuirano raspravljati o izveštajima generalnog sekretara UN-a o situaciji na KiM i radu UNMIK-a. Podsetio bih da se Savet bezbednosti i dalje bavi situacijom u BiH dva puta godišnje, kao i Rezidualnim mehanizmom za krivične sudove – nekadašnjim Haškim tribunalom, a niko nije tražio skidanje tih tema sa agende.

I dalje verujem da treba i da možemo pronaći zajednički imenitelj u interesima i raditi na njegovoj realizaciji. Svi želimo da se ovo pitanje reši, svi želimo da Kosovo i Metohija više ne bude tema Saveta bezbednosti, da UNMIK završi svoju misiju, ali uspešno.

Taj trenutak, nažalost još uvek nije blizu. Više puta sam ukazivao da se nalazimo u veoma

delikatnoj fazi i apelovao na sve da stvorimo uslove da možemo da sednemo i razgovaramo konstruktivno, bez uslovljavanja i nametanja rešenja. Podsetio bih da se razgovori Beograda i Prištine vode već 6-7 godina, i da je tokom tog perioda bilo pomaka, nekada većih, nekada manjih, ali se razgovaralo. Ja sam, kao tadašnji premijer, potpisao Briselski sporazum. Nažalost, taj sporazum ni danas nije u potpunosti primenjen, a sada smo u fazi da razgovora u Briselu nema i svi ste vrlo svesni zbog čega.

Znam da će mnogi od vas opet apelovati na obe strane da se uzdrže od jednostranih poteza i posvete dijalogu i pronalaženju trajnog rešenja. Mogu vam samo reći da se Srbija uzdržava od jednostranih poteza koje nismo povlačili ni zbog Zajednice srpskih opština koja, kao najvažniji deo Briselskog sporazuma, ni nakon više od pet godina nije formirana, ni pre dva dana kada je Priština donela jednostranu odluku da konfiskuje imovinu rudnika Trepča.

Dijalog je, cenjeni članovi Saveta bezbednosti, blokiran iz jednog razloga - zbog jednostrane odluke tzv. Kosova da uvede takse od 100 procenata na robu iz Srbije i BiH. Da vas podsetim da je ovaj potez osuđen od gotovo cele međunarodne zajednice i da su svi, uključujući najveće saveznike, pozvali Prištinu da svoju odluku povuče.

Poštovane članice Saveta bezbednosti,

Nesumnjivo je da smo u 2019. godinu ušli sa velikim izazovima i problemima, čija rešenja se u ovom trenutku ne naziru. Podsetiću vas da su pored odluke o formiranju tzv. vojske „Kosova“, nakon novembarske sednice Saveta bezbednosti, umesto deeskalacije tenzija i ulaganja maksimalnih napora u napredak dijaloga, iz Prištine usledile nerazumne i iracionalne odluke o uvođenju stopostotnih carina na robu iz centralne Srbije, a već u prvim danima januara one su poduprte i brojnim velikoalbanskim porukama koje nisu poziv na kompromis, već upravo poziv na nove nestabilnosti u regionu.

Jednostrana odluka Prištine da poveća takse na robu iz centralne Srbije za čak 100%, suprotno Centralnoevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini (CEFTA), prvenstveno predstavlja politički motivisanu odluku kojom je naneta nepovrata šteta i onemogućen dalji dijalog o normalizaciji odnosa Beograda i Prištine. S druge strane, Srbija je čvrsto uverena da razgovori predstavljaju jedini put za rešavanje otvorenih pitanja, zbog čega smo se i nakon uvođenja taksi, uzdržali od recipročnih mera i bilo kakvih poteza koji bi dodatno otežali postojeće stanje. Još jednom smo svojim delovanjem pokazali odgovornost, racionalnost i kredibilitet.

Dozvolite da istaknem da su nerazumne mere uvođenja taksi ciljano usmerene na otežavanje položaja srpske zajednice na Kosovu i Metohiji.

Uprkos brojnim osudama i pritiscima od strane svih međunarodnih instanci, ni posle više od dva meseca Priština ne odustaje od nametnutih taksi. S obzirom da se pokazalo da bez posledica mogu da preduzimaju i sprovode jednostrane destabilizujuće odluke i mere, da krše postignute dogovore i silom upadaju na teritoriju sa većinskim srpskim stanovništvom, Priština nastavlja sa takvim delovanjem. Tako smo danas suočeni sa situacijom da ne samo da nije formirana Zajednica srpskih opština, već se nakon upada ROSU na sever Kosova, u novembru prošle godine, i uvođenja drakonskih taksi na srpske proizvode, kao i hapšenja četvorice Srba u Kosovskoj Mitrovici u brutalnoj akciji ROSU, nastavlja sa daljim pokušajima preuzimanja severa Kosova, zahtevima za tzv. ujedinjenjem severnog i južnog dela Kosovske Mitrovice. Ovi zahtevi predstavljaju ništa drugo do još jedan pokušaj zastrašivanja Srba koji tamo žive, paravan za

potpuno preuzimanje srpskog dela grada tako da Srba tamo više ne bude, kao što ih i nema u južnom delu Kosovske Mitrovice.

Priština nastavlja da ugrožava sve što su se EU i drugi međunarodni činioci trudili da se postigne, kroz dijalog i regionalno povezivanje. Kako onda očekivati da se poštuje bilo kakav dogovor ako se ne poštuju osnovni principi na kojima počiva savremena Evropa.

Dozvolite mi da ukažem još jednom na to koliko je nezamisliva odluka da se zabrani protok robe, kapitala i ljudi u 21. veku zbog nezadovoljstva u vezi sa nekom političkom odlukom.

Argument Prištine da je ovaj potez usledio kao kontramera zbog politike Srbije koju oni karakterišu kao „agresivnu“ zaista se ne može prihvatiti. Njihova reakcija je posledica povlačenja priznanja JPNK od strane 13 država i neuspeha u pokušaju da postanu članica Interpola. Objašnjenje je da to šteti dijalogu. Tzv. Kosovo od jednostranog proglašenja nezavisnosti 2008. godine aktivno lobira za nova priznanja i u tome im pomažu neke države. Uostalom, i pojedine članice ovog tela su na prethodnim sednicama pozivale druge države da priznaju tzv. Kosovo. Mi ni zbog toga nismo uveli nikakve jednostrane mere. Naprotiv, započeli smo dijalog i razgovarali bez obzira na priznanja koja su se dešavala u međuvremenu. Za one koji ne znaju, od kako smo započeli dijalog 2012, JPNK je priznalo 19 država i niko nije govorio da to remeti dijalog. Evo primera Madagaskara. Niko nije spominjao u novembru 2017. godine da priznanje JPNK od strane Madagaskara šteti dijalogu, ali kada je taj isti Madagaskar u decembru 2018. doneo odluku da povuče priznanje, onda je to, od strane pojedinih država članica ovog tela, ocenjeno kao štetno po dijalog. Pomozite mi da shvatim logiku ovakvog načina razmišljanja.

Nezadovoljna je Priština i zbog Interpola i zbog Uneska. Ali prisetimo se i toga. Srbija je 2015. godine, pre nego što je Priština podnela zahtev za prijem u članstvo u Unesko, predlagala da se tema zaštite kulturnog nasleđa stavi na dnevni red dijaloga i da se o tome dogovorimo. Nije bilo razumevanja. Slično je i sa Interpolom. Pokušavali smo da objasnimo da kandidatura i lobiranje i njihove i naše strane, koje je neizbežno u slučaju podnošenja prijave, ne stvaraju atmosferu u kojoj se može voditi dijalog. I onda ljuti, što nisu uspeali, uvedu takse od 100%. Podsetiću da tzv. Kosovo iznosi lažni podatak da ih je priznalo 116 država. Za prijem u Interpol glasale su 74 članice UN-a, a Prištini je nedostajalo 36 glasova. I sada, za takav rezultat, krive jednu malu Srbiju. Mi i ovom prilikom pozivamo na to da se sva pitanja rešavaju putem dijaloga i spremni smo da uložimo sve svoje napore u cilju pronalaženja trajnog rešenja.

Poštovane članice Saveta bezbednosti,

Neki od vas tvrde da je situacija na Kosovu značajno drugačija nego 1999. ili 2009, i traže reviziju mandata Misije. Podsetio bih vas da Misija već jeste značajno drugačija nego što je bila 1999, kada je brojala 4.718 pripadnika civilne policije, 1.269 međunarodnog i 3.566 lokalnog osoblja i budžet od 427 miliona. Danas je ona manja za gotovo 90% i broji tek oko 500 ljudi, sa budžetom od 40 miliona USD. Misija je smanjena previše i prerano. Mnogo je pogrešnih poteza učinjeno u proteklih 20 godina i zato apelujem na sve da ne ponavljamo iste greške povlačenjem preuranjenih poteza. Tvrdnja da je Misija nepotrebna i da je završila svoj posao, daleko je od realnosti.

Za svaku je osudu izjava Ramuša Haradinaja u kojoj optužuje UNMIK i generalnog sekretara UN-a za pisanje „lažnih izveštaja“, kao i odluka o prekidu saradnje sa Misijom najviše međunarodne organizacije. Podsetiću da je Haradinaj, tokom sastanka sa najvišim zavničnicima EU, optužio i EU da je „ubila dijalog“.

Gospodine predsedniče,

Pozdravljamo započete aktivnosti „Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva“ na saslušanju pojedinih lica sa KiM. Istovremeno se nadamo da će uskoro biti podignute i prve optužnice, posebno imajući u vidu značaj ovog koraka u procesu rasvetljavanja zločina izvršenih na pripadnicima srpskog stanovišta i drugih nealbanaca na KiM. Među onima koji su pozvani na saslušanja nalazi se nekoliko visokih zvaničnika, pripadnika iz komandne strukture tzv. Oslobođilačke vojske Kosova, što je posebno važno, jer je prikupljeno dosta podataka koji ukazuju na direktnu povezanost ljudi koji su bili u komandnoj strukturi sa zločinima koji su bili počinjeni.

Izvesno je da postoje brojni dokazi o zločinima koji su počinjeni, a sada je najvažnija stvar da se najzad u nekoj sudskoj instanci privode ljudi na saslušanje i sa krivičnim prijavama za zločine nad Srbima i ostalim nealbancima, što do sada nikad nije urađeno. Važno je istaći da je veliki broj pripadnika srpske i albanske nacionalnosti koji su bili u zatvorima te takozvane Oslobođilačke vojske Kosova ubijen, jedan broj njih je pobjegao, neki su pušteni. Komisija za nestala lica Srbije i dalje vodi evidenciju o više od 580 lica srpske i nealbanske nacionalnosti koji su bili u oko 140 ilegalnih zatvora. Verujemo da će se istraga nastaviti, jer postoji mnogo informacija i dokaza. Neophodno je da se sprovede i temeljna istraga o "žutoj kući" i zločinima koji su tamo počinjeni. Nadamo se da će Priština saradivati sa nadležnim institucijama u cilju kažnjavanja ovih zločina, ali činjenica da je za savetnika premijera tzv. Kosova imenovan ratni zločinac Suljeiman Seljimi, što je osudio i američki ambasador u Prištini, ne ostavlja nam mnogo prostora za optimizam.

Ovo je od ključne važnosti za dalju stabilizaciju prilika na Kosovu i Metohiji i nastojanja da dođe do istorijskog pomirenja. Međutim, takođe je i značajno zbog potrebe da se demantuju beskurpulozne laži i montirane informacije koje najviši zvaničnici kosovskih Albanaca neprestano ponavljaju u cilju prikrivanja sopstvenih zločina i zarad iznalaženja argumenata za opstanak njihove uloge žrtve u konfliktu. Zloupotreba i bezobzirna manipulacija podacima sa ciljem da se samo Srbi okrive za sve što se dešavalo u Pokrajini, sa namerom da se samo ukaže na albanske žrtve, na njihove prognane, ubijene, nestale, zlostavljane. Kao da se nije radilo o oružanom konfliktu dve strane, na jednoj regularnih snaga vojske i policije a na drugoj pobunjeničke i terorističke OVK.

Albanci ne navode činjenicu da se među žrtvama nalazilo i 2.197 Srba, 159 Roma, 95 Bošnjaka, 78 Aškalija, 75 Crnogoraca, 38 Egipćana i još 46 pripadnika ostalih zajednica koji su zajedno živeli u miru i slozi u Pokrajini. Kada se već stalno govori o brojkama, da kažemo da je to ukupno 2.725 građana srpske i nealbanske nacionalnosti, koji se vode kao ubijeni i nestali. Pored toga, naročito se sakriva istina da je većina ovih zločina počinjena nakon povlačenja regularnih oružanih formacija Srbije iz Pokrajine i uz prisustvo međunarodnih snaga, tj. posle 10. juna 1999. godine. Jedan od razloga je i pokušaj da se time prikrije i obračun pripadnika

OVK sa nelojalnim građanima albanske nacionalnosti, kojih je posle ovog datuma od ruke sunarodnika stradalo ukupno 377. Ovde treba dodati i podatak da je tokom 1998. godine i početkom 1999. godine, sve do NATO agresije, 1250 kosovskih Albanaca ubijeno od strane pripadnika OVK, o čemu postoje brojne izjave i svedočenja članova njihovih porodica koje posedujemo. Priština ne iznosi ni broj ukupno stradalih (ubijenih i nestalih) pripadnika terorističke OVK, kojih je, prema međunarodnim izvorima bilo 2.132.

Takođe, od strane Prištine je u optičaju brojka od 1647 nestalih lica (iako je tačan broj 1653), ali se nigde ne podvlači da je među njima i 570 Srba i nealbanaca, niti se priznaje da je veliki broj nestalih Albanaca kidnapovan i gotovo sigurno ubijen od strane OVK (u periodu nakon 10. juna 1999. godine ukupno 55). Ni jedan predstavnik Prištine do sada nije rekao da je utvrđena zajednička, konsolidovana lista nestalih lica i da se proces njihovog daljeg traženja sprovodi uz dogovorenu saradnju nadležnih tela-Komisija, a pod patronatom Međunarodnog komiteta crvenog krsta.

Priština istovremeno ne želi da kaže ni da je u periodu od 2001-2014. godine od strane nadležnih institucija u Srbiji eshumirano i predato porodicama 900 posmrtnih ostataka kosovskih Albanaca sa lokacija na užoj teritoriji Srbije i da je na svaki njihov zahtev za proveru potencijalnih masovnih i pojedinačnih grobnica odgovoreno. Sa druge strane, ni jedna lokacija na kojoj se nalaze potencijalne masovne grobnice na teritoriji Kosova i Metohije, a za koje se sumnja da su na njima pokopani posmrtni ostaci ubijenih Srba, Roma i nelojalnih Albanaca do danas nije proverena i pored više urgencija sa naše strane.

Dozvolite mi da navedem podatak iz nedavnog izveštaja Misije OEBS-a na Kosovu (OMIK) da je u prošlog godini broj incidenata koji su bili usmereni na pripadnike srpske zajednice na KiM porastao za čak 30% u odnosu na 2017. godinu. Kako se onda može očekivati bilo kakav napredak u povratku IRL, a kamoli u izgradnji proklamovanog multietničkog demokratskog društva, kada se osnovna ljudska prava, pravo na siguran i bezbedan život svih na Kosovu i Metohiji ne poštuje?

Poražavajuće je što o ovim brojevima govorimo danas, u godini u kojoj će biti tačno dvadeset godina od uspostavljanja međunarodnog civilnog prisustva, odnosno usvajanja Rezolucije 1244 SB UN (1999), kojom je jasno data odgovornost međunarodnom civilnom prisustvu „da obezbedi sigurno okruženje i neometan povratak za sve raseljene sa KiM". Da li stalni napadi na povratnike i njihovu imovinu, pritisci i nasilje niskog intenziteta, diskriminacija i netolerancija, vama govore da je cilj, proklamovan pre dvadeset godina, zaista i ostvaren ili smo spremni zarad političkih ciljeva i strateških konsideracija da „zatvorimo oči" nad onim što se dešava i tvrdimo da je situacija „mirna i stabilna"?

Mi ne smemo i ne želimo to da dopustimo. Mi moramo i danas i sutra da govorimo o 200 000 interno raseljenih lica sa Kosova i Metohije, jer svako od njih, bez izuzetka, i ništa manje nego bilo koje drugo IRL u Evropi ili svetu, ima pravo na povratak svojim domovima.

U dijalogu je bilo zaključeno da će pitanje imovine takođe biti tema. Nezavisno od toga, Priština je donela jednostranu odluku da konfiskuje imovinu rudnika Trepča. Želeo bih da podsetim da iako je tzv. Kosovo članica Svetske banke i MMF, Srbija je do danas otplatila 750 miliona USD kredita i treba da otplati još više od 200 miliona USD duga koji se odnose na korisnike sa KiM. Ako već Srbija otplaćuje te dugove, kako onda Kosovo nije deo Srbije?

Poštovane članice Saveta bezbednosti,

Republika Srbija je u potpunosti posvećena dijalogu i spremna za njegov nastavak, ali to se može očekivati tek kada Priština povuče odluke o taksama. Zahvalan sam na podršci članova međunarodne zajednice koji su nedvosmisleno osudili odluku Prištine i pozvali na njeno hitno ukidanje. Istovremeno, molim da ne odustaju od daljeg delovanja prema predstavnicima Prištine, kako bi ova odluka konačno bila povučena i kako bismo mi, i pored već ozbiljnih i teških posledica, mogli da nastavimo dalje razgovore. Nadam se da će Priština ukinuti nametnute takse, jer bi to bilo razumno i otvorilo bi vrata razgovorima. Međutim, ukoliko to ne učine, biće jasno da ne žele razgovor, ne žele dogovore, ne žele da prave kompromise, već žele politiku ucene.

Iskreno se nadam da ovu godinu neće karakterisati izazovi sa kojima smo se suočili u proteklom periodu i još uvek ne uspevamo da ih prevaziđemo. Ponoviću još jednom da Republika Srbija i dalje veruje da probleme treba rešavati dijalogom, uz poštovanje principa međunarodnog prava, i nadamo se da će za to biti stvoreni uslovi. Mi ćemo, sa svoje strane, nastaviti da vodimo politiku mira, ali očekujemo da i druga strana ispuni svoje obaveze i uzdrži se od jednostranih mera i provokacija. Dvadeset dugih godina nakon sukoba krajnje je vreme za novu stranicu istorije srpsko-albanskih odnosa i trajni mir.

Hvala na pažnji. "

{youtube}L-Uxr3NoFHY{/youtube}